

Predmet C-197/24 [Šil'arský]ⁱ

Zahtjev za prethodnu odluku

Datum podnošenja:

12. ožujka 2024.

Sud koji je uputio zahtjev:

Mestský súd Bratislava IV (Slovačka)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

13. veljače 2024.

Tužitelj:

AK

Tuženik:

RU

RADNI DOKUMENT

ⁱ Naziv ovog predmeta je izmišljen i ne odgovara stvarnom imenu nijedne stranke u postupku.

[omissis]

[omissis] [broj predmeta]

RJEŠENJE

Mestský súd Bratislava IV (Općinski sud Bratislava IV, Slovačka) u sporu između **tužitelja AK i tuženika RU** [omissis] [podaci o odvjetniku] **za plaćanje iznosa od 3250 eura uvećanog za sporedne tražbine**

odlučio je:

Ovaj sud **prekida** postupak i **upućuje** Sudu Europske unije sljedeća prethodna pitanja:

1. Treba li članak 1. stavak 2. u vezi s člankom 2. točkama 1. i 3. te člankom 6. stavkom 1. Direktive 2011/7/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o borbi protiv kašnjenja u plaćanju u poslovnim transakcijama u verziji koja je na snazi tumačiti na način da se i „poduzećem” smatra i fizička osoba koja, u slučaju kao što je onaj u glavnom postupku, koristi pravnu pomoć odvjetnika u svrhu osnivanja trgovačkog društva u kojem ona treba biti član uprave i jedan od dvaju osnivača i članova društva i ii. „poslovnom transakcijom” smatra transakcija koja, u slučaju kao što je onaj u glavnom postupku, dovodi do odvjetnikova pružanja usluge toj osobi u svrhu osnivanja trgovačkog društva?
2. U slučaju niječnog odgovora na prvo pitanje, treba li pojam „potrošač” iz članka 2. točke (b) Direktive Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim odredbama u potrošačkim ugovorima u verziji koja je na snazi u vezi s člankom 8. te direktive tumačiti na način da, u slučaju kao što je onaj u glavnom postupku, uključuje i fizičku osobu od koje se potražuje tražbina iz ugovora o pružanju pravnih usluga ako su predmet tog ugovora bile usluge u svrhu osnivanja trgovačkog društva i tuženik je trebao biti član uprave te jedan od dvaju osnivača i članova društva?

Obrazloženje

- 1 Pred Mestským súdom Bratislava IV (Općinski sud Bratislava IV) vodi se [omissis] [broj predmeta] spor između tužitelja i tuženika za plaćanje iznosa od 3250 eura uvećanog za sporedne tražbine. Sporedne tražbine uključuju i. zatezne kamate u iznosu od 10,5 % godišnje na iznos od 3250 eura od 18. siječnja 2023. do dana plaćanja i ii. fiksni iznos na ime naknade za troškove naplate tražbina.
- 2 Nakon što je ispitao predmet, sud koji upućuje zahtjev zaključio je da Sudu Europske unije treba uputiti prethodna pitanja iz izreke ovog rješenja. Sud koji

upućuje zahtjev upućuje prethodna pitanja nakon što je proveo kontradiktornu razmjenu gledišta stranaka. [omissis] [podaci o tijeku postupka]

I. Sažeti prikaz predmeta spora i činjeničnog stanja

- 3 Spor se odnosi na plaćanje naknade za pružene pravne usluge. Tužitelj je trgovačko društvo koje pruža pravne usluge. Tuženik je fizička osoba. Tražbina u iznosu od 3250 eura uvećana za sporedne tražbine koja se potražuje prenesena je na tužitelja. Prvotni vjerovnik tražbine sadašnja je članica uprave društva tužitelja koja je odvjetnica. Prenijela je tražbinu s obzirom na promjenu načina obavljanja odvjetničke djelatnosti. Odvjetničku djelatnost najprije je obavljala kao pojedinac, a sad je obavlja kao članica društva s ograničenom odgovornošću. Sud koji upućuje zahtjev stoga u ovom rješenju naizmjenično koristi pojam „tužiteljica” i bez razlike upućuje na prvotnu tužiteljicu i sadašnjeg tužitelja.
- 4 Tužiteljica u tužbi tvrdi da ju je već krajem ožujka i početkom travnja 2022. tuženik kontaktirao i zanimao se za pravne usluge. Tuženik je htio osnovati društvo s ograničenom odgovornošću u skladu sa slovačkim pravom i trebao je biti jedan od dvoje osnivača i članova tog društva. Trebao je biti i član uprave tog društva. S obzirom na navedeno, sklopljen je usmeni ugovor o pružanju usluga i tužiteljica se obvezala da će tuženiku pružati pravne usluge u zamjenu za paušalnu naknadu. Tužiteljica je sastavila nacrt društvenog ugovora i ostalu dokumentaciju te ih je poslala tuženiku. U okviru savjetovanja tužiteljica je analizirala i niz pitanja koja se odnose na osnivanje društva i osobno sudjelovanje budućih osnivača u tom društvu. Osim tuženika, jedan od osnivača trebala je biti osoba iz inozemstva. Tužiteljica je tuženiku izdala račun za pružene usluge u iznosu od 3250 eura koji tuženik nije platio do dospijeca, odnosno do 17. siječnja 2023. Tužiteljica smatra da je riječ o trgovačkom sporu i da tuženik nije potrošač. Tražbine koje tužiteljica potražuje tražbine su trgovačkog prava.
- 5 Međutim, tuženik ističe da nije sklopio s tužiteljicom nikakav ugovor o pružanju pravnih usluga. Nije dogovorena ni naknada za usluge. Tužiteljica nije tuženiku pružila usluge povezane s osnivanjem trgovačkog društva, a tuženik, kao primatelj, nije primio od tužiteljice nikakvu uslugu. Tuženik ističe da mu je tužiteljica bez naloga poslala društveni ugovor i povezanu dokumentaciju. Tuženik ističe da ima status potrošača, a odnos između stranaka ne uređuje se odredbama trgovačkog prava.

II. Tekst nacionalnih odredbi i navedenih odredbi prava Unije

- 6 Sud koji upućuje zahtjev u ovom dijelu navodi relevantne odredbe nacionalnog prava koje se primjenjuju u ovom predmetu. Isto tako, sud koji upućuje zahtjev navodi i relevantne odredbe prava Unije.

(a) Odredbe nacionalnog prava

- 7 Člankom 2. stavkom 2. točkom (a) Zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (Zakon br. 513/1991 o Trgovačkom zakoniku; u daljnjem tekstu: Trgovački zakonik) određuje se:

„U smislu ovog zakona prodavatelj robe ili pružatelj usluge je: (a) osoba upisana u trgovački registar [...]”.

- 8 Člankom 57. stavkom 1. Trgovačkog zakonika u verziji Zákona č. 530/2003 Z. z. (Zakon br. 530/2003) određuje se:

„Ako ostalim odredbama ovog zakona nije drukčije propisano, društvo se osniva na temelju društvenog ugovora koji su potpisali svi osnivači. Vjerodostojnost potpisa osnivača mora biti službeno ovjerena”.

- 9 Člankom 62. stavkom 1. Trgovačkog zakonika određuje se:

„Društvo je osnovano na dan upisa u trgovački registar [...]”.

- 10 Člankom 369.c Trgovačkog zakonika u verziji Zákona č. 9/2013 Z. z. (Zakon br. 9/2013) određuje se:

„1. U slučaju dužnikova kašnjenja s plaćanjem vjerovnik, osim tražbina u skladu s člankom 369., 369.a i 369.b, ima pravo na fiksni iznos na ime naknade za troškove naplate tražbina bez potrebe slanja zasebne požurnice / zasebnog poziva na plaćanje. Iznos fiksne naknade za troškove naplate tražbina utvrđuje uredbom vlada Slovenskej republiky (vlada Slovačke Republike).

2. Odredba iz stavka 1. ne primjenjuje se ako tražbina proizlazi iz potrošačkog ugovora i dužnik je potrošač”.

- 11 Člankom 52. Zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (Zakon br. 40/1964 o Građanskom zakoniku) u verziji Zákona č. 568/2007 Z. z. (Zakon br. 568/2007), u daljnjem tekstu: slovački Građanski zakonik, određuje se:

„1. Potrošačkim ugovorom smatra se svaki ugovor sklopljen između trgovca i potrošača, bez obzira u kojem pravnom obliku.

2. Odredbe koje se odnose na potrošačke ugovore, kao i sve ostale odredbe kojima se uređuju pravni odnosi čija je stranka potrošač, primjenjuju se uvijek kada je to korisno za ugovornu stranku koja je potrošač. Drukčiji ugovorni dogovori i sporazumi čiji je sadržaj ili cilj zaobilaženje te odredbe ništavi su. Na sve pravne odnose čija je stranka potrošač uvijek se najprije primjenjuju odredbe Građanskog zakonika, čak i ako bi se inače trebale primjenjivati odredbe trgovačkog prava.

3. Trgovac je osoba koja u trenutku sklapanja i tijekom izvršavanja potrošačkog ugovora djeluje u okviru svoje komercijalne djelatnosti ili druge gospodarske djelatnosti.

4. Potrošač je fizička osoba koja u trenutku sklapanja i tijekom izvršavanja potrošačkog ugovora ne djeluje u okviru svoje komercijalne djelatnosti ili druge gospodarske djelatnosti”.

- 12 Člankom 18. stavkom 4. Zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) (Zakon br.586/2003 o odvjetništvu te izmjeni i dopuni Zakona br. 455/1991 o trgovini (Zakon o obavljanju gospodarske djelatnosti)), kako je izmijenjen, u verziji Zákona č. 304/2009 Z. z. (Zakon br. 304/2009), u daljnjem tekstu: Zakon o odvjetništvu, određuje se:

„Tijekom pružanja pravnih usluga odvjetnik je dužan obavijestiti klijenta koji je korisnik pravnih usluga o iznosu naknade za pružanje pravne usluge prije nego što je počne pružati. U suprotnom nema pravo na naknadu. [...]”.

(b) Odredbe prava Unije

- 13 Člankom 1. stavkom 2. Direktive 2011/7/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o borbi protiv kašnjenja u plaćanju u poslovnim transakcijama u verziji koja je na snazi (u daljnjem tekstu: Direktiva 2011/7) određuje se:

„Ova se Direktiva primjenjuje na sva plaćanja koja se izvršavaju kao naknada za poslovnu transakciju”.

- 14 Člankom 2. točkama 1. i 3. Direktive 2011/7 određuje se:

„U smislu ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

1. ‚poslovne transakcije’ znači transakcije između poduzeća ili između poduzeća i javnih tijela koje vode do isporuke robe, odnosno pružanja usluga, uz naknadu;

[...]

3. ‚poduzeće’ znači svaku organizaciju, osim javnog tijela, koja poduzima neovisnu gospodarsku ili profesionalnu aktivnost, pa i ako tu aktivnost provodi jedna osoba”.

- 15 Člankom 6. stavkom 1. Direktive 2011/7 određuje se:

„Države članice osiguravaju da u slučajevima kad se zaračuna kamata na zakašnjelo plaćanje u poslovnim transakcijama u skladu s člankom 3. ili 4. vjerovnik ima pravo dobiti od dužnika fiksni iznos od najmanje 40 eura”.

- 16 Člankom 1. stavkom 1. Direktive Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim odredbama u potrošačkim ugovorima u verziji koja je na snazi (u daljnjem tekstu: Direktiva 93/13) određuje se:

„Svrha ove Direktive je uskladiti zakone i druge propise država članica koji se odnose na nepoštene odredbe u ugovorima koji se sklapaju između prodavatelja robe ili pružatelja usluga i potrošača”.

- 17 Člankom 2. točkom (b) Direktive 93/13 određuje se:

„Za potrebe ove Direktive izraz:

[...]

„potrošač” znači svaka fizička osoba koja u ugovorima obuhvaćenima ovom Direktivom nastupa za potrebe izvan okvira svojeg obrta, poduzeća i profesije”.

- 18 Člankom 8. Direktive 93/13 određuje se:

„Kako bi osigurale najviši stupanj zaštite potrošača, države članice mogu u području na koje se odnosi ova Direktiva usvojiti ili zadržati najstrože odredbe spojive s Ugovorom.”

- 19 Uvodna izjava 12. Direktive 93/13 glasi:

„budući, međutim, da nacionalni zakoni za sada dozvoljavaju samo djelomičnu mogućnost usklađivanja; budući da ova Direktiva obuhvaća samo one ugovorne odredbe o kojima nisu vođeni pojedinačni pregovori; budući da bi državama članicama trebalo omogućiti da svojim nacionalnim propisima, strožim od onih iz ove Direktive, uz dužno poštovanje ugovora, svojim potrošačima pruže višu razinu zaštite”.

III. Obrazloženje zahtjeva za prethodnu odluku

- 20 Sud koji upućuje zahtjev upućuje Sudu Europske unije prethodna pitanja iz sljedećih razloga:

(a) Prvo prethodno pitanje

- 21 Tužiteljica zahtijeva plaćanje fiksne naknade za troškove naplate tražbina u iznosu od 40 eura u skladu s člankom 369.c stavkom 1. Trgovačkog zakonika. Člankom 369.c stavkom 1. Trgovačkog zakonika prenosi se članak 6. stavak 1. Direktive 2011/7.

- 22 Prema mišljenju Suda Europske unije, sva tijela država članica prilikom primjene prava Zajednice dužna su ga tumačiti koliko je moguće široko u skladu sa sadržajem i ciljem direktiva Zajednice kako bi se postigao postavljeni cilj (vidjeti

u tom smislu presudu od 5. srpnja 2007., Hans Markus Kofoed, C-321/05, EU:C:2007:408, t. 45.). Sud koji upućuje zahtjev svjestan je te obveze.

- 23 Sud koji upućuje zahtjev stoga mora tumačiti nacionalnu odredbu članka 369.c stavka 1. Trgovačkog zakonika na način koji omogućuje postizanje cilja postavljenog člankom 6. stavkom 1. Direktive 2011/7.
- 24 Kad je riječ o pojmu „poslovna transakcija”, Sud Europske unije pojasnio je da, kako bi se mogla kvalificirati kao poslovna transakcija u smislu potonje odredbe, transakcija stoga mora ispunjavati dva uvjeta. Ta transakcija mora se, s jedne strane, provoditi ili između poduzeća ili između poduzeća i javnih tijela. S druge strane, ona mora voditi do isporuke robe ili pružanja usluga uz naknadu (presuda od 20. listopada 2022., BFF Finance Iberia SAU, C-585/20, EU:C:2022:806, t. 22. i navedena sudska praksa).
- 25 U skladu s uvodnom izjavom 19. Direktive 2011/7, cilj članka 6. stavka 1. te direktive suzbijanje je zakašnjelih plaćanja i osiguravanje da vjerovnici dobiju pravednu naknadu za troškove naplate pretrpljene zbog zakašnjelog plaćanja. Međutim, u skladu s člankom 1. stavkom 2., Direktiva obuhvaća samo sva plaćanja koja se izvršavaju kao naknada za poslovnu transakciju. U skladu s člankom 2. stavkom 1. Direktive 2011/7, poslovne su transakcije one između poduzeća. Definicija „poduzeća” iz članka 2. točke 3. Direktive 2011/7 pretpostavlja da organizacija koja nije javno tijelo (u ovom predmetu nije riječ o javnom tijelu) poduzima neovisnu gospodarsku ili profesionalnu aktivnost.
- 26 Tužiteljica smatra da je ona vjerovnik o kojem je riječ u članku 369.c stavku 1. Trgovačkog zakonika koji ima pravo na fiksnu naknadu za troškove naplate tražbine. Međutim, sudu koji upućuje zahtjev nije jasno može li se ta nacionalna odredba tumačiti s obzirom na cilj članka 6. stavka 1. Direktive 2011/7 u vezi s člankom 1. stavkom 1. i člankom 2. točkama 1. i 3. te direktive na način da pojam „poduzeće” podrazumijeva i fizičku osobu koja koristi pravne usluge odvjetnika u svrhu osnivanja trgovačkog društva ako ta osoba treba biti samo jedan od dvaju osnivača i članova društva te član uprave tog društva. Drugim riječima, sud koji upućuje zahtjev pita je li takva fizička osoba, ako koristi pravne usluge u svrhu osnivanja trgovačkog društva, potrošač (s tim je povezano drugo pitanje) ili je se može smatrati „poduzećem” u smislu članka 2. točke 3. Direktive 2011/7.
- 27 U skladu s nacionalnom odredbom članka 57. stavka 1. Trgovačkog zakonika, društvo s ograničenom odgovornošću, o kojem je riječ u ovom predmetu, osniva se, u slučaju dvaju osnivača, sklapanjem društvenog ugovora koji potpisuju svi osnivači. Sklapanje društvenog ugovora prvi je korak nakon kojeg je društvo osnovano, ali još ne postoji kao pravni subjekt. Drugi korak osnivanje je društva i dobivanje statusa pravne osobe u skladu s člankom 62. stavkom 1. Trgovačkog zakonika, a do toga dolazi tek u trenutku upisa u trgovački registar. U skladu s člankom 2. stavkom 2. točkom (a) Trgovačkog zakonika, taj subjekt upisom postaje istodobno prodavatelj robe ili pružatelj usluga za potrebe tog zakona, kao i

ocjene opravdanosti zahtjeva u skladu s člankom 369.c stavkom 1. Trgovačkog zakonika.

- 28 Pritom je logično da tim dvama koracima prethodi stvarno sastavljanje društvenog ugovora i druge povezane dokumentacije (primjerice uzorak potpisa budućeg člana uprave ili različite izjave osnivača koje zahtijeva nacionalno pravo). Točno je da u vrijeme kada se to događa osnivači i budući članovi društva formalno nisu prodavatelji robe ili pružatelji usluga u skladu s nacionalnim pravom, ali sud koji upućuje zahtjev dvoji u pogledu toga jesu li već u toj fazi osnivanja društva obuhvaćeni pojmom „poduzeće” u skladu s člankom 2. točkom 3. Direktive 2011/7 i je li činjenica da odvjetnik, u okviru pravnih usluga koje pruža osnivaču takvog društva, sastavlja takvu korporativnu dokumentaciju obuhvaćena pojmom „poslovna transakcija” u skladu s člankom 2. točkom 1. Direktive 2011/7 u smislu u kojem je to iznio Sud Europske unije (prethodno navedena presuda od 20. listopada 2022., BFF Finance Iberia SAU, C-585/20, EU:C:2022:806, t. 22.).
- 29 Sud koji upućuje zahtjev te argumente temelji na dvama zaključcima Suda Europske unije.
- 30 Kao prvo, kad je riječ o tekstu članka 2. točke 1. Direktive 2011/7, upotreba izraza „[sve] transakcije” pokazuje da pojam „poslovne transakcije” treba široko tumačiti i da se, slijedom toga, ne podudara nužno s pojmom „ugovor”. Stoga bi usko tumačenje pojma „poslovna transakcija” bilo neodgovarajuće (vidjeti u tom smislu presudu od 1. prosinca 2022., X sp. z o.o., sp.k, C-419/21, EU:C:2022:948, t. 22. i 25.).
- 31 Kao drugo, kad je riječ o odnosu između društva i člana uprave društva, Sud Europske unije naveo je da se ne može smatrati da taj odnos nije povezan s ikakvom djelatnošću ili gospodarskim ciljevima i da o njima ne ovisi ako je ta fizička osoba usko profesionalno povezana s društvom kao, primjerice, njegov generalni direktor ili većinski vlasnik društva. Sama okolnost da je jamac fizička osoba nije dovoljna da ga se smatra potrošačem (vidjeti u tom smislu presudu od 14. ožujka 2013., Česká spořitelna, C-419/11, EU:C:2013:165, t. 37. i 38.).
- 32 Prema mišljenju suda koji upućuje zahtjev, ta dva zaključka Suda Europske unije idu u prilog potvrdnom odgovoru na prvo pitanje. Međutim, razlika je u tome što je u navedenom predmetu Česká spořitelna riječ bila o sporu između fizičke osobe i društva koje već postoji i upravo ta razlika dovodi do nastanka dvojbi suda koji upućuje zahtjev. To je društvo u pravnom smislu postojalo kao pravna osoba te nije bila riječ o subjektu koji još ne postoji (kao što je to slučaj u ovom predmetu) i koji čak nije morao biti osnovan ili nastati.
- 33 Sud koji upućuje zahtjev upoznat je s presudom Suda Europske unije od 3. srpnja 1997. Sud Europske unije u toj je presudi utvrdio da se na ugovore koji se sklapaju radi namirenja vlastitih potreba fizičke osobe u području privatne potrošnje primjenjuju odredbe kojima je cilj zaštita potrošača kao stranke koja se smatra ekonomski slabijom. Posebna zaštita koja se osigurava tim odredbama nije

opravdana u slučaju ugovora koji se sklapaju u svrhu obavljanja gospodarske ili profesionalne djelatnosti, čak i ako tu djelatnost treba obavljati tek u budućnosti jer činjenica da je djelatnost buduće prirode ne lišava je gospodarske ili profesionalne prirode (vidjeti presudu od 3. srpnja 1997., Benincasa, C-269/95, EU:C:1997:337, t. 17.).

- 34 Međutim, u slučaju Benincasa riječ je bila o drugom predmetu, što dovodi do dvojbi suda koji upućuje zahtjev u pogledu toga može li uzeti u obzir zaključke koji iz njega proizlaze. To proizlazi iz toga što je F. Benincasa sklopio [*omissis*] ugovor u svrhu osnivanja i vođenja trgovine. Točno je da je riječ bila o budućoj djelatnosti, ali tu je djelatnost trebao obavljati on sam (vidjeti presudu od 3. srpnja 1997., Benincasa, C-269/95, EU:C:1997:337, t. 10.), a ne drugi subjekt, kao što je to slučaj u ovom predmetu, koji, osim toga, u vrijeme pružanja usluga još nije postojao i nije bio osnovan.
- 35 Odgovor na prvo pitanje pomogao bi sudu koji upućuje zahtjev da otkloni dvojbe u pogledu tumačenja članka 1. stavka 2. u vezi s člankom 2. točkama 1. i 3. te člankom 6. stavkom 1. Direktive 2011/7. U slučaju potvrdnog odgovora na to pitanje sudu koji upućuje zahtjev bilo bi jasno da nacionalno pravo [*omissis*] treba tumačiti na način da je tuženik prodavatelj robe ili pružatelj usluge u smislu članka 2. stavka 2. točke (a) Trgovačkog zakonika i da u slučaju ispunjenja ostalih uvjeta tužiteljica ima pravo na [*omissis*] fiksnu naknadu za troškove naplate tražbine u skladu s odredbom nacionalnog prava, odnosno člankom 369.c stavkom 1. Trgovačkog zakonika.

(b) Drugo prethodno pitanje

- 36 Drugo prethodno pitanje povezano je s prvim u slučaju niječnog odgovora na prvo pitanje. Naime, u tom slučaju sud koji upućuje zahtjev pita je li tuženik obuhvaćen pojmom „potrošač” u smislu Direktive 93/13. Drugim riječima, sud koji upućuje zahtjev želi znati obuhvaća li pojam „potrošač” iz Direktive 93/13 i fizičku osobu od koje se potražuje tražbina na ime ugovora o pružanju pravnih usluga ako su predmet tog ugovora bile pravne usluge u svrhu osnivanja trgovačkog društva, a tuženik je trebao biti jedan od osnivača i članova tog društva.
- 37 Drugo pitanje odnosi se na tumačenje Direktive 93/13 iako u ovom predmetu na prvi pogled nije riječ o pitanju nepoštenih odredbi u potrošačkom ugovoru. U slučaju niječnog odgovora na prvo pitanje, za predmet je važno odlučiti o pitanju u pogledu toga je li tuženik potrošač, upravo zbog toga što, u skladu s nacionalnim pravom [*omissis*], takva ocjena proizvodi daljnje pravne učinke. Riječ je prije svega o pitanju plaćanja za pravne usluge koje pruža tužiteljica.
- 38 Pojam „potrošač” u odredbi nacionalnog prava, odnosno članku 52. stavku 4. slovačkog Građanskog zakonika rezultat je prenošenja pojma definiranog u članku 2. točki (b) Direktive 93/13 i upravo je zbog toga tumačenje tog pojma od pravne važnosti u ovom postupku. Ako tuženik nije obuhvaćen pojmom „poduzeće” u skladu s Direktivom 2011/7, sud koji upućuje zahtjev može

primijeniti odredbu nacionalnog prava, odnosno članak 52. stavak 4. slovačkog Građanskog zakonika. Sud koji upućuje zahtjev morat će ga tumačiti s obzirom na cilj postavljen Direktivom 93/13 koja je prenesena u tu odredbu nacionalnog prava (dodatno vidjeti točku 22.)

- 39 Slovačka Republika uvela je odredbu nacionalnog prava, odnosno članak 18. stavak 4. Zakona br. 586/2003, na temelju koje je odvjetnik dužan obavijestiti klijenta koji je korisnik pravnih usluga tijekom pružanja pravnih usluga o iznosu naknade za pružanje pravne usluge prije nego što počne pružati tu uslugu. U suprotnom nema pravo na naknadu. Sud koji upućuje zahtjev tumači tu odredbu na način da je Slovačka uvela zahtjev za primjenu pojma „potrošač” na odvjetničke naknade za pružanje pravnih usluga iako to područje nije obuhvaćeno područjem primjene Direktive 93/13.
- 40 U skladu s dvanaestom uvodnom izjavom Direktive 93/13, njome se provodi samo djelomično i minimalno usklađivanje nacionalnih zakonodavstava o nepoštenim odredbama, ostavljajući mogućnost državama članicama da svojim nacionalnim propisima, strožim od onih iz te direktive, uz poštovanje Ugovora o funkcioniranju Europske unije, svojim potrošačima pruže višu razinu zaštite. Osim toga, iz članka 8. navedene direktive proizlazi da države članice mogu u području koje ona uređuje usvojiti ili zadržati strože odredbe spojive s tim Ugovorom kako bi osigurale višu razinu zaštite potrošača (presuda od 13. prosinca 2022., FV, C-405/21, EU:C:2022:793, t. 30. i navedena sudska praksa).
- 41 Države članice mogu primijeniti odredbe te direktive na situacije koje ne ulaze u njezino područje primjene, pod uvjetom da je to spojivo s ciljevima te direktive i s Ugovorima (vidjeti u tom smislu presudu od 21. prosinca 2021., DP i SG, C-243/20, EU:C:2021:1045, t. 55.).
- 42 U skladu s člankom 169. stavkom 4. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, države članice mogu zadržati ili uvesti strože zaštitne mjere, pod uvjetom da su u skladu s Ugovorima (presuda od 2. travnja 2020., Condominio di Milano, via Meda, C-329/19, EU:C:2020:263, t. 32.).
- 43 Sud Europske unije presudio je da je pojam „potrošač” u smislu članka 2. točke (b) Direktive 93/13 „objektivan” i da „[t]aj pojam treba promatrati s obzirom na njegovu funkciju, odnosno ocijeniti pripada li sporni ugovorni odnos među djelovanja izvan okvira profesionalne djelatnosti” (rješenje od 19. studenoga 2015., Tarcău, C-74/15, EU:C:2015:772, t. 27.).
- 44 Sud koji upućuje zahtjev upoznat je s time da je Sud Europske unije u presudi Johann Gruber naveo da je osnovna zadaća suda pred kojim se vodi spor odlučiti o pitanju je li predmetni ugovor sklopljen u svrhu namirenja, u znatnoj mjeri, potreba koje proizlaze iz poslovne djelatnosti određene osobe ili je poslovna uporaba imala nevažnu ulogu. Naveo je i da se osoba koja sklapa ugovor koji se odnosi na robu koja je djelomično namijenjena poslovnoj uporabi, a djelomično nije povezana s njezinom poslovnom djelatnosti ne može pozivati na prednosti

odredbi o zaštiti potrošača (presuda od 20. siječnja 2005., Johann Gruber, C-464/01, EU:C:2005:32, t. 54.).

- 45 U kontekstu činjenica u ovom predmetu, to dovodi sud koji upućuje zahtjev do potvrdnog odgovora na drugo pitanje. Međutim, dvojba suda koji upućuje zahtjev, slično kao i u slučaju prvog pitanja, odnosi se na to da je u ovom predmetu poslovnu djelatnost trebalo obavljati društvo koje je tek [*omissis*] bilo u postupku osnivanja. Poslovnu djelatnost stoga je, *stricto sensu*, trebao obavljati subjekt koji nije tuženik. Sud koji upućuje zahtjev stoga ne zna treba li primijeniti zaključke iz presude Johann Gruber.
- 46 U slučaju potvrdnog odgovora na drugo pitanje, sud koji upućuje zahtjev u ovom bi predmetu primijenio članak 18. stavak 4. Zakona br. 586/2003 u vezi s člankom 52. stavkom 4. slovačkog Građanskog zakonika u smislu potvrdnog odgovora na drugo pitanje i proglasio tuženika potrošačem. Istodobno, u skladu s nacionalnom odredbom članka 369.c stavka 2. Trgovačkog zakonika, tuženik kao potrošač ne bi bio dužan platiti tužiteljici fiksnu naknadu za troškove naplate tražbine.

IV. Zaključak

- 47 S obzirom na opisane razloge, sud koji upućuje zahtjev zaključio je da u ovom slučaju Sudu Europske unije treba uputiti zahtjev za prethodnu odluku. Sud koji upućuje zahtjev stoga je, u skladu s člankom 162. stavkom 1. točkom (c) Civilnog sporovog poriadoka (Zakonik o građanskom postupku) i člankom 267. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, prekinuo postupak i odlučio kako je navedeno u izreci ovog rješenja. [*omissis*]

[*omissis*]

[postupovna pitanja, imena] [*omissis*]